

Mediacija je poleg arbitražnih sodišč in sodišč za spore majhne vrednosti (*juílgados de paz* – mirovna sodišča) eden od mehanizmov alternativnega reševanja sporov (ARS) na Portugalskem. Zakon št.º 29/2013 z dne 19. aprila 2013 (v nadaljnjem besedilu: zakon o mediaciji) določa nacionalni okvir za mediacijo kot enega od mehanizmov alternativnega reševanja sporov. Zakon določa splošna načela, ki se uporabljajo za mediacijo na Portugalskem ne glede na naravo spora, ki je predmet mediacije, ter pravna pravila o civilni in gospodarski mediaciji, mediatorjih in javni mediaciji. Zakon o mediaciji vsebuje naslednje opredelitve:

„Mediacija“ je oblika alternativnega reševanja sporov, ki jo izvajajo javni ali zasebni subjekti, s katero poskušata dve ali več strank v sporu s pomočjo mediatorja prostovoljno doseči dogovor.

„Mediator“ je nepristranska in neodvisna tretja oseba, ki je brez pooblastil, da strankam v mediaciji nalaga določeno ravnanje, in ki strankam pomaga doseči končni dogovor o sporni zadevi.

Narava mediacije in mediacijski dogovori

Uporaba mediacije je popolnoma **prostovoljna**. Postopek mediacije je **zaupen**. Ta zaupnost se lahko opusti le zaradi javne politike – zlasti za zaščito otrokovih koristi – ali kadar gre za telesno ali duševno celovitost posameznika ali kadar je to potrebno za uporabo ali izvršitev dogovora, doseženega z mediacijo, in le v obsegu, v praksi potrebnem za zaščito zainteresiranih strani. Vsebine mediacijskih srečanj sodišče **ne sme uporabiti kot dokaz**.

Dogovor, dosežen z mediacijo, je **izvršljiv**, če:

je povezan s sporom, ki je lahko predmet mediacije, zakon pa ne zahteva, da ga potrdi sodišče;

sta stranki spodobni skleniti tak dogovor;

če je bil dosežen z mediacijo, ki je potekala v okviru pogojev, ki jih določa zakon;

njegova vsebina ne krši javne politike;

če vključuje sodelovanje mediatorja, vpisanega na seznam mediatorjev, ki se hrani pri ministrstvu za pravosodje. Ta seznam je na voljo [tukaj](#).

Mediacijski dogovor, dosežen z mediacijo v drugi državi članici EU, ki je v skladu z odstavkoma a) in d) zgoraj, je izvršljiv, če je izvršljiv tudi v skladu s pravnim sistemom navedene države.

Področja, na katerih je mediacija dopustna in se najpogosteje uporablja

Mediacija je dopustna v civilnih, gospodarskih, družinskih, delovnopravnih in kazenskih zadevah. Na teh zadnjih treh področjih obstaja sistem javne mediacije, pri čemer ima vsako področje svoja posebna pravila.

Juílgados de paz imajo mediacijsko službo, pristojno za posredovanje v vseh sporih, ki so lahko predmet mediacije, čeprav ne spadajo v pristojnost *juílgados de paz*.

Status mediatorjev

Zakon o mediaciji vsebuje posebno poglavje, ki določa pravice in obveznosti mediatorjev (členi 23 do 29). Mediatorji morajo delovati tudi v skladu z [Evropskim kodeksom ravnanja mediatorjev](#).

Za usposabljanje mediatorjev ni pristojen javni organ; usposabljuje jih osebe zasebnega prava, ki jih potrjuje direktorat za politiko pravosodja (*Direção-Geral da Política de Justiça*) v skladu z ministrskim izvedbenim odlokom (*Portaria*) št. 345/2013 z dne 27. novembra 2013.

Stroški mediacije

Za uporabo **javne storitve družinske mediacije** se vsaki stranki v postopku zaračunajo stroški v višini 50 EUR, razen v naslednjih primerih:

kadar je bila odobrena pravna pomoč;

kadar je bila zadeva odstopljena v reševanje z mediacijo z odločbo pravosodnega organa na podlagi člena 24 pravnega okvira postopka skrbništva (*Regime Geral do Processo Tutelar Cível*);

kadar sta bili stranki na svojo zahtevo ali s svojim soglasjem napoteni na mediacijo z odločbo pravosodnega organa ali s strani komisije za varstvo otrok in mladih v okviru tekočih postopkov za varstvo otrok.

Uporaba **javne storitve kazenske mediacije** je brezplačna.

Za uporabo **javne storitve kazenske mediacije** mora vsaka stranka v postopku plačati pristojbino v višini 50 EUR, kar pa ne vpliva na odobritev pravne pomoči.

Poleg teh pristojbin za uporabo javnih storitev mediacije **tudi mediatorji, registrirani za opravljanje navedenih storitev, zaračunavajo pristojbine**; zneski so fiksni, vendar so odvisni od tega, ali je dosežen dogovor, in od ukrepov, sprejetih za dosego dogovora.

V primeru mediacije **pred *juílgados de paz*** se vsaki stranki zaračunajo stroški v višini 25 EUR, če je dosežen dogovor.

Stroške zasebne mediacije določa mediator po izbiri strank.

Druge uporabne informacije

Vladni organ, pristojen za urejanje javne mediacije, je direktorat za politiko pravosodja prek svojega urada za alternativno reševanje sporov (*Gabinete de Resolução Alternativa de Litígios* – GRAL). **Direktorat za politiko pravosodja**. Direktorat za politiko pravosodja ne zagotavlja informacij o tem, kako poiskati mediatorja, temveč hrani [seznam mediatorjev, ki opravljajo javne storitve mediacije](#). V skladu z zakonodajo o javni mediaciji je mediator po sprejetju odločitve o napotitvi na mediacijo izbran samodejno.

Zadnja posodobitev: 25/01/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.